

จดหมายถึงกองบรรณาธิการ

เรียน กองบรรณาธิการวารสาร PCFM

ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ (ในปัจจุบันเป็นฉบับที่ 2 พ.ศ.2559) ถูกจัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบและแนวคิดในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานด้านสุขภาพของประเทศ สาระในธรรมนูญมีความเป็นสากลเท่าทันสถานการณ์โลก มีประโยชน์ต่อส่วนรวมและแต่ละภาคส่วนมีบทบาทหน้าที่ของตนเอง ทำให้นึกถึงวลี “Think Globally, Act Locally” ซึ่งถูกนำมาใช้อย่างหลากหลาย

ระบบสุขภาพ หมายความว่า ระบบความสัมพันธ์ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ ดังนั้นการออกแบบระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ที่ทุกภาคส่วนจะยึดเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาระบบสุขภาพ จึงจำเป็นต้องมีความเท่าทันและคำนึงถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ “ปัจจัยทางสังคมกำหนดสุขภาพ (Social Determinants of Health, SDH)” แนวคิดนี้ถูกนำไปวางแผนกลยุทธ์ให้เป็นนโยบายสาธารณะซึ่งมีผลต่อแนวทางปฏิบัติด้านสุขภาพทั่วโลก

กำลังคนด้านสุขภาพเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในระบบสุขภาพ โดยองค์การอนามัยโลกกำหนดให้เป็น 1 ใน 6 องค์ประกอบของระบบสุขภาพ โดยถือเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานด้านสุขภาพ การผลิตแพทย์เฉพาะทางสาขาเวชศาสตร์ครอบครัวที่มีสมรรถนะตามความต้องการ จึงเป็นเรื่องที่ทำนายสำหรับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

“การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญของปัจจัยทางสังคมกำหนดสุขภาพ” ภายใต้การออกแบบหลักสูตรแพทย์ประจำบ้านสาขาเวชศาสตร์ครอบครัวให้สอดคล้องกับบริบทของระบบบริการสาธารณสุข ความต้องการด้านสุขภาพของสังคม และนโยบายของระบบสุขภาพของประเทศ การให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้สามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agents) และสามารถสร้างทีมสุขภาพได้ เพื่อสังคมสุขภาวะหรือ Transformative Learning นั้น การผลิตแพทย์สาขาเวชศาสตร์ครอบครัวจึงถูกจัดลำดับความสำคัญให้อยู่ในระดับต้นๆ ของพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ.2562

สถาบันฝึกอบรม และราชวิทยาลัยแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวแห่งประเทศไทยควรทบทวนและวิเคราะห์สถานการณ์ในการจัดการและออกแบบหลักสูตรโดยพัฒนาจากความร่วมมือระหว่างผู้ผลิต ผู้ใช้ และผลผลิต มีการจัดการแบบ Bottom Up โดยมี Competencies Outcome เป็นส่วนเชื่อมต่อกับความจำเป็นและความต้องการของทุกภาคส่วน และทุกระดับโดยความเป็นทั้งหมด และเป็นส่วนรวม (The Commons) บนฐานรากอย่างแท้จริงทำให้เกิดหลักสูตรที่สอดคล้องเข้าไปในทุกส่วนของระบบสุขภาพ ดังคำกล่าว “ทุกนโยบายห่วงใยสุขภาพ” (Health in All Policies) โดยมีเจตนาสำคัญสำหรับ “Think Globally, Act Locally” ของธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2559 และพระราชบัญญัติระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ.2562 เป็นแบบ Top Down

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิง พิชรินทร์ ปิงเมืองแก้ว,
วว. เวชศาสตร์ครอบครัว
สำนักวิชาแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง